

Aan de gemeenteraad

Datum 1 november 2023
Onderwerp Update situatie vluchtelingen Oekraïne, asielzoekers en statushouders

Beste raads- en commissieleden,

De oorlog in Oekraïne raakt ons allemaal

De beelden uit Oekraïne die ons bereiken zijn heftig en schokkend. De impact van deze oorlog valt niet te onderschatten, het doet veel met de Oekraïense ontheemden die wij opvangen in onze gemeente. Mensen voelen zich bang, verdrietig of machteloos. Ze missen hun familie, vrienden en vertrouwde omgeving. Een onzekere toekomst en de oorlog die voortduurt maakt veel Oekraïense ontheemden kwetsbaar. We zijn ons hiervan zeer bewust en proberen voortdurend aandacht te hebben voor het mentaal welbevinden van de mensen die wij opvangen.

De druk op de asielopvang blijft onverminderd groot

Nog steeds komen Oekraïense ontheemden naar Nederland. Op dit moment zijn er in heel Nederland geen beschikbare plekken voor Oekraïense ontheemden. De staatssecretaris blijft daarom onverminderd een appel doen op alle gemeenten om meer opvangplekken te realiseren.

Belangrijkste oorzaken voor het tekort aan asielopvangplekken zijn het gebrek aan permanente opvangcapaciteit, lange asielprocedures (er is te weinig personeel bij de IND om de procedures te behandelen) en gebrek aan doorstroom van statushouders vanuit de azc-locaties naar een woning. De woningmarkt zit op slot, er is gebrek aan passende huisvesting met name voor grote gezinnen en alleengaanden.

In de raadsbrief van februari 2023 stond het ook al: de uitdaging voor opvang en huisvesting van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders blijft onverminderd groot. De taakstellingen voor de gemeenten zijn dit jaar verhoogd. Aan gemeenten wordt gevraagd om steeds meer asielzoekers op te vangen, steeds meer bedden beschikbaar te hebben voor Oekraïense ontheemden en het COA te faciliteren met (nood)opvanglocaties en specifieke opvang voor minderjarigen.

Regionale samenwerking

In de provincie Gelderland hebben we afgesproken dat we handelen naar de intentie van het wetsvoorstel 'gemeentelijke taken mogelijk maken asielopvangvoorzieningen', de zogenaamde

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door

Verzenddatum van deze brief

Ons kenmerk

mw. E. (Esther) Hermans

(026) 33 48 111

Bijlage

1 november 2023

e.hermans@renkum.nl

Spreidingswet. Doel van deze Spreidingswet is te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van het aantal asielzoekers over gemeenten.

Naast het gezamenlijk realiseren van de asielopvang spraken we af dat wij in onze regio samenwerken om voldoende (nood)opvangplekken voor Oekraïense ontheemden te behouden en meer woningen voor statushouders te realiseren. We streven naar het collectief behalen van onze taakstelling, waarbij de ene gemeente bijvoorbeeld meer doet in de opvang van asielzoekers en een andere gemeente zich bovenmatig inzet voor de realisatie van noodopvangplekken voor ontheemde Oekraïners. We zien uitdagingen op het gebied van zorg, onderwijs, sociale cohesie en de huisvesting van statushouders. Maar ook de oplossingen door het gezamenlijk aanpakken van deze uitdagingen. Momenteel wordt een regionaal Plan van Aanpak opgesteld waarin we toewerken naar concrete afspraken om binnen de regio aan de gezamenlijke taakstellingen te kunnen voldoen. Daarbij intensiveren we de samenwerking met netwerkpartners zoals woningcorporaties, zorgkoepels en onderwijsinstellingen.

In deze raadsbrief informeren wij u verder over:

- de opvang voor Oekraïense ontheemden
- de huisvesting van statushouders
- de tijdelijke opvang van vluchtelingen in het AZC
- actuele ontwikkelingen

Oekraïense ontheemden

De gemeente Renkum is naast het verlenen van reguliere opvang verantwoordelijk voor:

- opvang van ontheemden met een zorgbehoefte
- opvang van derdelanders
- zorg en ondersteuning vanuit de Wmo 2015 en de Jeugdwet
- de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid
- onderwijs: in een (tijdelijke) nieuwkomersvoorziening voor primair onderwijs of voor voortgezet onderwijs.

Wat hebben we gerealiseerd?

We hebben in Renkum veel gerealiseerd de afgelopen anderhalf jaar. Op dit moment zijn er drie gemeentelijke opvanglocaties en wonen er nog altijd ongeveer 30 Oekraïense ontheemden bij particulieren. We bieden professioneel (taal)onderwijs aan minderjarigen in Doorwerth, Arnhem en Wageningen. Ook aan Oekraïense volwassenen bieden we de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en begeleiden en bemiddelen we hen naar werk, waar nodig in samenwerking met de regionale mobiliteitsteams (RMT's). Ongeveer 80% van de Oekraïense volwassenen werkt. De zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet is ingericht, we werken aan professionalisering.

Veel Oekraïense ontheemden die wij opvangen zijn kwetsbaar. We proberen voortdurend aandacht te hebben voor het mentaal welbevinden van de mensen die wij opvangen. Na anderhalf jaar constateren we dat er ook uitdagingen zijn rondom ontheemde Oekraïners die psychische- en/of verslavingsproblemen hebben. We zien het beroep op zorg toenemen. Dit betekent dat we, samen met de betrokken zorgcoaches, veiligheidsadviseurs en politie extra aandacht hebben voor goed samenleven en veiligheid op de locaties. Heldere huisregels, goede procesafspraken en disciplinaire maatregelen helpen hierbij.

Onderwerp

Update situatie van vluchtelingen Oekraïne, asielzoekers en statushouders

Datum

Ons kenmerk

Pagina

1 november 2022

2 van 6

Taakstelling en beschikbare opvangplekken

De taakstelling voor Renkum is verhoogd van 146 (in 2022) naar 181 opvangplekken. Gezien het feit dat er nog steeds toestroom is van nieuwe Oekraïense ontheemden kan het zijn dat we opnieuw meer Oekraïense ontheemden moeten opvangen in 2024.

Op dit moment bieden we gemeentelijke opvang (GOO) in Het Schild (27, Wolfheze), de voormalig StayOkay (100, Doorwerth) en in een aantal huizen in Wolfheze (27). In de particuliere opvang (POO) verblijven 30 Oekraïense ontheemden. De Don Boscoschool (Renkum) is per 1 november gesloten. Het huurcontract van locatie Het Schild (Wolfheze) wordt verlengd tot 1 juni 2024. De huizen in Wolfheze zijn beschikbaar tot eind 2024 en de voormalig StayOkay kunnen we verlengen tot 1 februari 2026.

Doordat de voormalige Don Boscoschool per 1 november niet meer beschikbaar is voor opvang voldoen we op dit moment niet aan onze taakstelling. Verderop leest u dat we met de realisatie van een nieuwe locatie in 2024 meer dan het aantal gevraagde Oekraïense ontheemden kunnen opvangen. Hieronder een overzicht van het aantal beschikbare plekken voor Oekraïense ontheemden.

Taakstelling opvang Oekraïense ontheemden 181

Beschikbaar aantal opvangplekken

2023

jan febr mrt apr mei juni juli aug sept okt nov dec

Don Boscoschool	63	63	63	63	63	63	63	63	63	63		
Het Schild	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
Voormalig Stayokay					100	100	100	100	100	100	100	100
Woningen Wolfheze										27	27	27
Particulier	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Nog te realiseren locatie												
totaal	100	100	100	100	200	200	200	200	200	227	164	164

Beschikbaar aantal opvangplekken

2024

jan febr mrt april mei juni juli aug sept okt nov dec

Don Boscoschool												
Het Schild	27	27	27	27	27							
Voormalig Stayokay	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Woningen Wolfheze	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
Particulier	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Nog te realiseren locatie							100	100	100	100	100	100
totaal	164	164	164	164	164	137	237	237	237	237	237	237

Onderwerp

Update situatie van vluchtelingen Oekraïne, asielzoekers en statushouders

Datum

Ons kenmerk

Pagina

1 november 2022

3 van 6

Derdelanders

Derdelanders zijn vluchtelingen uit Oekraïne met een andere nationaliteit dan de Oekraïense. Deze vluchtelingen hebben een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne, daarom vallen deze vluchtelingen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming. Daarmee hebben ze dezelfde rechten op opvang, leefgeld, medische zorg en werk als de Oekraïense ontheemden.

In de gemeente Renkum verblijven op dit moment nog 6 derdelanders in de gemeentelijke opvang. Er is discussie of het recht op tijdelijke bescherming voor de derdelanders blijft bestaan. De Raad van State doet hierover op 22 november a.s. uitspraak. Tot die tijd hebben de derdelanders nog recht op een plek in de gemeentelijke opvang, ook als ze asiel hebben aangevraagd. We gaan ervan uit dat de derdelanders uiteindelijk naar een COA-locatie verhuizen om hun procedure af te wachten.

Realisatie extra huisvesting Oekraïense ontheemden

Om voldoende opvangplekken te blijven realiseren, zijn de volgende afspraken gemaakt:

- We verlengen het huurcontract van Het Schild (Wolfheze) tot 1 mei 2024;
- We werken aan het realiseren een nieuwe locatie in Oosterbeek voor 100 Oekraïense ontheemden. Het streven is de nog te realiseren locatie vóór 1 oktober 2024 gereed te hebben. We kunnen hier in ieder geval tot 4 maart 2026 Oekraïne-opvang bieden.

Opvang in huizen Wolfheze

Op het terrein van Pro Persona in Wolfheze zijn woningen beschikbaar voor huisvesting van statushouders. Omdat een aantal van deze woningen al een tijd leeg staat, hebben we besloten dat we – gezien de urgentie van meer opvangplekken voor Oekraïense ontheemden – deze woningen inzetten als gemeentelijke opvanglocatie voor gezinnen.

Opvang statushouders

De gemeente Renkum heeft de volgende verantwoordelijk voor statushouders die aan de gemeente worden toegewezen:

- zorgen voor passende woonruimte (binnen 10 weken)
- uitvoering van de Wet inburgering 2021
- uitvoering van de Participatiewet

Voor de uitvoering van de Wet inburgering en de Participatiewet werken we intensief samen met Vluchtelingenwerk Renkum, scholen, zorgverleners, werkgevers en de vrijwilligers van Dorpsbelang Wolfheze. Het zorgen voor passende woonruimte voor alle statushouders die het COA aan Renkum koppelt, is een opgave die we samen met Vivare proberen in te vullen.

Taakstelling en gerealiseerde huisvesting

Voor de eerste helft van 2023 was de taakstelling voor Renkum 38. Voor de tweede helft van 2023 is de taakstelling vastgesteld op 49. De taakstelling die wij als gemeente hebben voor de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) valt hieronder.

Naast reguliere huisvesting zijn tussen maart en augustus 2023 statushouders komen wonen in de tussenvoorziening in Wolfheze. Op dit moment wonen er 8 statushoudergezinnen (in totaal 53 statushouders). De gemeenten Rheden en Zevenaar nemen binnenkort ook een paar woningen in gebruik voor het tijdelijk huisvesten van hun statushouders. Door de realisatie van de tussenvoorziening heeft de gemeente Renkum in de eerste helft van 2023 meer statushouders gehuisvest dan op basis van haar taakstelling werd gevraagd.

Onderwerp

Update situatie van vluchtelingen Oekraïne, asielzoekers en statushouders

Datum

Ons kenmerk

Pagina

1 november 2022

4 van 6

Het aantal reguliere plaatsingen is wel laag (9). Reden hiervoor is het gebrek aan beschikbare passende woningen. Er zijn voornamelijk alleengaande statushouders (die deels gezinshereniging hebben aangevraagd), hiervoor is geen woningaanbod. Hieronder staat een overzicht van de taakstelling voor 2023 en het aantal tot nog toe geplaatste statushouders.

Taakstelling statushouders

januari-juni 2023	38
Juli-december 2023	<u>49</u>
	87

Gerealiseerd t/m oktober 2023

Regulier	9
In tussenvoorziening	<u>53</u>
	62 (71%)

Ondanks onze inspanningen om een groot aantal statushouders in de tussenvoorziening in Wolfheze te huisvesten, verwachten we dat we niet in staat zijn om aan onze taakstelling te voldoen. De gemeente Renkum staat hierin niet alleen, ook de andere gemeenten in de regio lijken hun taakstelling niet te halen. Zoals eerder in deze brief gemeld, willen de gemeenten dit probleem gezamenlijk aanpakken en de woningcorporaties hierbij betrekken. Uiteraard blijven wij ons ook lokaal – al dan niet samen met de corporatie – ten zeerste inspannen om aanvullende huisvesting te realiseren.

Tussenvoorziening niet meer alleen voor statushouders

Helaas staat er een aantal woningen in de tussenvoorziening al een tijd leeg. Het lukt het COA niet om passende gezinnen aan de gemeente toe te wijzen. Het COA geeft aan dat de asielketen is 'verstopt'. De IND kan het werk niet aan, procedures stokken en daardoor worden geen nieuwe statushouders aan Renkum toegewezen. We hebben daarom besloten dat we de woningen gebruiken voor Oekraïense gezinnen.

Tijdelijke opvang asielzoekers

Sinds juni 2022 hebben we een noodopvanglocatie (kortdurende opvang, 5 jaar) voor 100 asielzoekers (AZC) in het voormalige pand van Moviera aan de Nico Bovenweg in Oosterbeek. De opvang verloopt daar zonder noemenswaardige problemen. In juni besloot het college toestemming te geven aan het COA om de opvang een tweede maal te verlengen tot 1 februari 2025. U bent hierover in de raadsbrief van 14 juni 2023 geïnformeerd.

Taakstelling en aantal asielopvangplekken

Renkum heeft een taakstelling van 113 reguliere opvangplekken. Dit is inclusief de taakstelling voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. De actuele capaciteit is 100 opvangplekken.

Actuele Ontwikkelingen

Coördinatie opvang van Veiligheidsregio naar provincie

Sinds 1 oktober valt de coördinatie voor opvang van Oekraïense ontheemden – net als coördinatie voor opvang van asielzoekers en statushouders – onder de provincie in plaats van onder de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). De provinciale regietafel (PRT) volgt de voortgang van de gemeentelijke opgaven. Daarnaast verwachten we van de Provincie ook een faciliterende en verbindende rol naar de rijksoverheid, corporaties en andere partners.

Onderwerp

Update situatie van vluchtelingen Oekraïne, asielzoekers en statushouders

Datum

Ons kenmerk

Pagina

1 november 2022

5 van 6

Tot slot

Nog steeds vangen onze inwoners Oekraïense ontheemden in hun huis op, nog steeds zijn er inwoners zeer actief betrokken bij de nieuwe statushouders in Wolfheze. En nog steeds blijven inwoners activiteiten ondernemen met en voor de asielzoekers. Dit verbindt en helpt onze asielzoekers, Oekraïense ontheemden en statushouders enorm. Een heel hartelijk dank aan iedereen die zich hiervoor inzet!

We houden er rekening mee dat de toestroom van Oekraïense ontheemden voortduurt, dat ook de asielstroom blijft toenemen en dat het aantal statushouders toeneemt. We verwachten dat het COA voorlopig niet in staat is de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne op zich te nemen zoals eigenlijk de bedoeling is. Daarvoor is de problematiek in de reguliere asielketen te groot. Als gemeente blijven we dus voorlopig aan zet voor de opvang van al deze ontheemden. Daarbij zijn we realistisch: we doen wat we kunnen, zijn flexibel en houden oog voor balans in samenleven in onze gemeente.

Uiteraard houden wij u op de hoogte van de voortgang en ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RENKUM

de secretaris,

de burgemeester,

M.J.J. (Marcel) Wagener

A.M.J. (Agnes) Schaap

Onderwerp

Update situatie van vluchtelingen Oekraïne, asielzoekers en statushouders

Datum

Ons kenmerk

Pagina

1 november 2022

6 van 6